

Η ψυχαγωγία στο Βυζάντιο

Εικόνα ιππόδρομου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ▶ ΕΙΣΑΓΩΓΗ
- ▶ ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ
- ▶ ΓΙΟΡΤΕΣ
- ▶ ΘΕΑΤΡΟ
- ▶ ΔΙΑΤΡΟΦΗ
- ▶ ΣΥΜΠΟΣΙΑ

“ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ψυχαγωγία αποτελούσε ένα από τα κύρια συστατικά στοιχεία της καθημερινότητας των Βυζαντινών. Σε κάποιες περιπτώσεις, η ορθόδοξη εκκλησία παρέμβαινε θέτοντας όρια ή θεσπίζοντας απαγορεύσεις όταν θεωρούσε ότι μια μορφή διασκέδασης ήταν βλάσφημη, αλλά όλα αυτά καθόλου δεν εμπόδιζαν τους Βυζαντινούς από το να απολαμβάνουν τις μικρές χαρές της καθημερινότητας ”

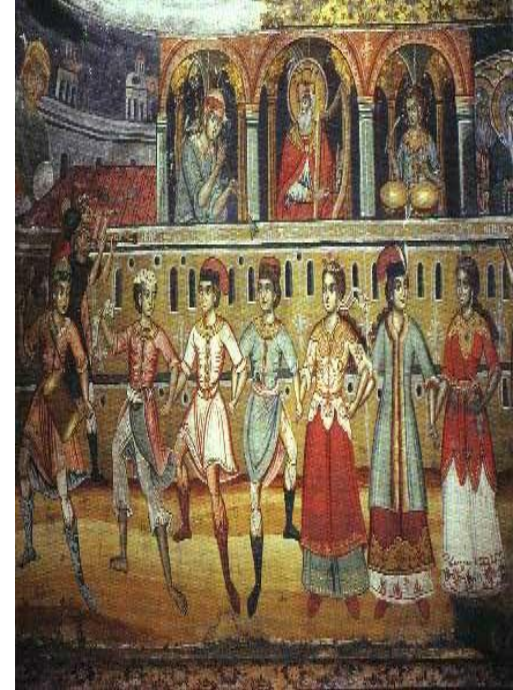
ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ

- ▶ Ο Ιππόδρομος, αποτελούσε το κέντρο του πολιτικού και του κοινωνικού βίου. Εκεί αναγορεύονταν οι αυτοκράτορες, γίνονταν υποδοχές των επισήμων, οι πανηγυρισμοί για τις στρατιωτικές νίκες, οι επευφημίες ή οι αποδοκιμασίες των ηγεμόνων, οι εκτελέσεις των θανατικών ποινών, αλλά και οι αρχές των εξεγέρσεων. Στη διάρκεια των ιπποδρομιών οι θεατές επευφημούσαν τον αυτοκράτορα και συχνά εξέφραζαν σ' αυτόν τα αιτήματα ή και τα παράπονά τους. Όμως, η κατεξοχήν λειτουργία του χώρου ήταν οι αρματοδρομίες, που πραγματοποιούνταν σε τακτές ημερομηνίες ή με την ευκαιρία ευχάριστων γεγονότων και αποσκοπούσαν στη διασκέδαση του πλήθους. Εκτός από τις ιπποδρομίες, διεξάγονταν επίσης διάφορα θεάματα, κυρίως αναπαραστάσεις κυνηγιού με άγρια ζώα, ακροβασίες, σχοινοβασίες, παραστάσεις μίμων, αλλά και αγωνίσματα, τα οποία ακολουθούσαν την ελληνορωμαϊκή αθλητική παράδοση.

ΓΙΟΡΤΕΣ

▶ Οι Βυζαντινοί είχαν πολλές γιορτές οικογενειακές, δημόσιες, θρησκευτικές αλλά και γενέθλια ,επετείους και σημαντικά κρατικά γεγονότα ,πρόσφεραν αφορμές για γλέντι. Τιμούσαν ιδιαίτερα τους τοπικούς αγίους και συμμετείχαν ευχάριστα στις εκδηλώσεις λατρείας τους. Στα πανηγύρια που γίνονταν τη μέρα της γιορτής τους μετά τη θεία λειτουργία, έτρωγαν, έπιναν, χόρευαν και τραγουδούσαν .Τους άρεσε ιδιαίτερα η μουσική και πολλοί έψελναν ,τραγουδούσαν και έπαιζαν μουσικά όργανα. Τις αποκριές μεταμφιέζονταν και έκαναν παρέλαση στους δρόμους .Κατά τη νέα σελήνη άναβαν φωτιές στους δρόμους και πηδούσαν από πάνω ,ενώ σύχναζαν και σε ταβέρνες με φαγητό και άφθονο κρασί. Οι γιορτές έδιναν την ευκαιρία για συνάντηση συγγενικών και φιλικών προσώπων ,για ευχάριστες ώρες χαλάρωσης και ψυχαγωγίας

ΘΕΑΤΡΟ

- ▶ Το είδος θεάτρου που αγαπούσε πολύ κόσμος και διασκεδάζε με αυτό ήταν το λαϊκό θέατρο. Μίμος αρχικά σήμαινε το θεατρικό κείμενο, ένα διάλογο από τη μυθολογία ή την καθημερινή ζωή. Αγαπημένο θέμα σάτιρας των μίμων στους πρωτοχριστιανικούς χρόνους ήταν τα μυστήρια της χριστιανικής θρησκείας. Το μιμοθέατρο αξιοποιούσε συγκεκριμένους τύπους (ο φαλακρός γέρος, η φανταχτερή γυναίκα, ο θηλυπρεπής νέος) δεν χρησιμοποιούσε μάσκες και συνδύαζε το θεατρικό διάλογο με τη μουσική, χορό και τολμηρά τραγούδια. Ο παντομίμος ήταν ένα θεατρικό είδος όπου ένας χορευτής με μάσκα χόρευε ένα μυθολογικό θέμα με συνοδεία μουσικής και χορωδίας

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

- ▶ Το ψωμί, τα λαχανικά, τα ψάρια, το λάδι και το κρασί ήταν τα κύρια είδη κατανάλωσης των κατοίκων της Κωνσταντινούπολης. Μεγάλο ρόλο στη διαμόρφωση των διατροφικών συνηθειών αυτής της περιόδου έπαιξε ο Χριστιανισμός, η νέα θρησκεία που διδάσκει ταπεινοφροσύνη στην ανθρώπινη συμπεριφορά καθώς νηστεία και απλότητα στη διατροφή. Στην καθημερινή ζωή βασική επιδίωξη ήταν η αυτάρκεια του νοικοκυριού και γι' αυτό κάθε οικογένεια καλλιεργούσε τα βασικά λαχανικά και εξέτρεφε κατοικίδια ζώα, συνήθως πουλερικά. Πολλές φορές η έλλειψη ψωμιού, προκάλούσε στάσεις και επεισόδια μεγάλης έκτασης.

Τα κύρια γεύματα των Βυζαντινών ήταν:

- ▶ Το πρόγευμα ή πρόφαγον
- ▶ Το άριστον ή μεσημβρινόν (γεύμα)
- ▶ Ο δείπνος.

ΣΥΜΠΟΣΙΑ

► Για τα γιορτινά γεύματα κα δείπνα, δηλαδή τα βυζαντινά συμπόσια, περισσότερες είναι οι γνώσεις μας για την αυτοκρατορική αυλή, τους άρχοντες και τους αστούς. Οι τάξεις αυτές, εκτός από τις περιόδους νηστείας που τηρούσαν με ευλάβεια, συχνά οργάνωναν επίσημα γεύματα ή δείπνα που αποτελούσαν τελετές σε τρεις φάσεις: πρώτα το σερβίρισμα των ορεκτικών, μετά του κυρίως φαγητού, δηλαδή ψάρι με σάλτσα (γάρο) και κάποιο κρέας για ποικιλία και τέλος το γλυκό. Μια νοικοκυρά είχε την ευχέρεια να διαλέξει από μεγάλη ποικιλία κυνηγιού και πουλερικών το κρέας που θα σερβίριζε. Επίσης, γουρουνόπουλο και χοιρομέρι ήταν αγαπητός μεζές. Τα πουλερικά συνηθίζονταν βραστά, ψητά ή στη σχάρα. Συνηθίζονταν επίσης σούπες. Πατσάδες πλούτιζαν πολλές φορές το μενού, καθώς και μια μεγάλη ποικιλία από σαλάτες. Το τυρί δεν έλειπε, όπως και τα φρούτα, νωπά ή κομπόστα. Σπαράγγια καιμανιτάρια καταναλώνονταν επίσης. Τα φαγητά αυτά μαγειρεύονταν με λάδι. Κρασί έπιναν από τη Χίο συχνά από τη Χίο. Μια παράσταση σε μωσαϊκό που βρέθηκε στην Αντιόχεια, δίνει λεπτομέρειες ενός συμποσίου: αγκινάρες, άσπρη σάλτσα, μπριζόλες χοιρινές, ψάρι, χοιρομέρι, παπιά, φρούτα, κρασί, βρασμένα αυγά σερβιρισμένα σε ωραίες από μπλε σμάλτο αυγοθήκες αποτελούσαν ένα πλούσιο σκηνικό. Οι καλοφαγάδες ήταν πολλοί και απολάμβαναν τις άπειρες λιχουδιές. Ιδιαίτερη φροντίδα έδειχναν οι Βυζαντινοί και στο σερβίρισμα ενός επίσημου γεύματος για να προσφέρει απόλαυση.

Τα τραπέζια στρώνονταν με επιμέλεια, τα τραπεζομάντηλα ήταν από καλό ύφασμα εξάισια κεντημένο, λεπτομέρειες ασυνήθιστες την εποχή στην Ευρώπη. Στα συμπόσια των αυλικών και της αυτοκρατορικής οικογένειας το φαγοπότι γινόταν γύρω από ένα κεντρικό τραπέζι, ήταν όμως ξαπλωμένοι, σύμφωνα με την αρχαία ελληνική συνήθεια, σε ανάκλιτρα. Μια προσευχή γινόταν στην αρχή, και ίσως και στο τέλος του φαγητού. Πολύ συχνά έτρωγαν με τα χέρια, στα πλούσια σπίτια όμως η ποικιλία των κουταλομάχαιρων ήταν εντυπωσιακή. Τα πιρουνία είναι πιθανό πως χρησιμοποιήθηκαν πρώτα από τον βυζαντινό κόσμο, απ' όπου έμποροι Ιταλοί μετέφεραν τη συνήθεια στη Δυτική Ευρώπη.

ΕΡΓΑΣΙΑ:
ΜΑΘΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Β4

ΜΑΘΗΤΕΣ:
ΤΖΩΡΤΖΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ
ΣΤΕΡΓΙΔΗΣ ΕΡΜΗΣ